

Beszámoló

a Tamási Helytörténeti Alapítvány

2025. évi tevékenységéről

A Tamási Helytörténeti Alapítványt 1995-ben hozta létre tizennégy helyi személy, akik szülővárosuk múltjának tárgyi és írásos emlékeinek megőrzését az utókornak fontos feladatnak tartották. Az alapítók között voltak a közművelődési, közgyűjteményi dolgozók, pedagógusok, vállalkozók. Az alapítványt 1996-ban jegyezte be a Tolna Megyei Bíróság 3/1996-os nyilvántartási számon.

A Tamási Helytörténeti Alapítvány működésének alapvető célja a város történeti, néprajzi és kulturális hagyományainak megőrzése, a meglévő írásos dokumentumok, fotók, tárgyak összegyűjtése, egy állandó helytörténeti kiállítás támogatása. Az alapítvány céljai között szerepel a város történetének és néprajzának szaktudományos feldolgozása, tanulmányok készítése. Fontos a város néprajzi és helytörténeti értékeinek hiteles bemutatása és megismertetése.

Az Alapítvány 2025-ös működése a már megszokott irányvonal pontjai szerint alakult. Legfontosabb céljainkat továbbra is tudtuk érvényesíteni. Így a 2025-ös év átlagosnak mondható.

Az Alapítvány működéséhez továbbra is szervesen kapcsolódik a Présházmúzeumnak, mint a Helytörténeti Gyűjtemény kiállítóhelyének, a Tamási Városi Könyvtárra közös fenntartása, gondozása, gyarapítása, a szőlőhegy történetének hiteles bemutatása és megismertetése a felnövekvő nemzedékekkel és a látogatókkal. E gyűjtemény egész éves látogatottságát közepesnek jellemezhetjük. Tevékenységünk az épület és környezetének egész éves felügyeletében, gondozásában továbbra is folyamatos. A múzeumban ez évben 2 db tárgy-gyarapodás volt.

Az előző évek gondos, szakszerű és takarékos gazdálkodása idén is biztosította a pénzügyi forrásokat működésünk fenntartásához. Az Alapítvány forrásai - az elmúlt évekéhez hasonlóan -, alapvetően adományokból, pályázatokból és az SZJA 1 %-ából származtak. Folyamatos és jelentős bevételi forrásként jelenik meg 2025-ben is a saját helytörténeti kiadványok értékesítéséből származó összeg. Ezen összegek tovább segítették az eredményes gazdálkodást.

Az „1%-os” felajánlások összege 40.300,-Ft volt, melyet ezúton is köszönünk mindazoknak, akik ezen keresztül támogatták az Alapítványt. Az összeget teljes egészében könyvelési költségekre használtuk fel.

Tamási képes levelezőlapok gyűjtői több mint 100 újabb képeslapot ajánlottak fel, hogy - írásos formában -, 1890-től bemutassuk városunk egykori múltját, vajon milyen környezetben éltek elődeink, mire voltak büszkék a képek készítésének idején. E képeslapok könyve ÜDVÖZLETTEL TAMÁSIBÓL! II. címmel készült el. A 135 év lehetőséget adott arra is, hogy az évtizedek képei, az azokhoz kapcsolódó várostörténeti, városfejlődési utazás végén láttassuk napjaink Tamásiját - történeti értékeink bemutatásán keresztül. A lapokhoz írt ismertetőket

társadalomtörténeti, helytörténeti ismeretanyagot is közölnek, bemutatva az egyes korszakok emberét is.

Csatlakoztunk azon településekhez, akik vállalkoztak arra, hogy a település korabeli (és mai) arculatait önálló képeslap-könyvekben tárják fel és mutassák be. A kiváló minőséggel biztosan keresetté válik kiadványunk az ország képeslapgyűjtői számára is.

A képeslapok mellett a kapcsolódó iratok, fotók, egy egyedülálló helytörténeti könyvben történő szerkesztését és összegzését az írók elvégezték. Ezen újabb hiánypótló mű méltó emléket állít Tamási történelmének utolsó 135 évének. A digitális anyagok a könyv lezárása végén a Helytörténeti Gyűjtemény digitális adattárának is átadásra, ezáltal megőrzésre kerülnek, így később is kutathatóvá válnak.

Alapítványunk a könyv kiadásához kapcsolódó szervezési, jogdíj, grafikai-kivitelezetési munkákat vállalta. Az országos szinten is érdeklődésre tartó kiadvány 100 oldalas lett. A mű, mint minőségében, mint grafikai kivitelezésében kiváló minőségű, ezért nagyszerű kötetet tarthat kezében az olvasó.

Alapítványunk külön köszönetét fejezi ki Tamási Város Önkormányzatának a kiadás támogatásért.

2018. május 14-én, életének 78. évében elhunyt dr. Torma István, a Magyar Tudományos Akadémia Régészeti Intézetének nyugalmazott tudományos főmunkatársa, a Topográfia Osztály és Adattár vezetője, az Ásatási Bizottság egykori elnöke.

Torma István 1940. december 16-án született Tamásiban, a község Dorombos nevű részén, paraszti családban. A helyi gimnáziumban érettségizett 1959-ben. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem történelem–régészet szakán végzett, az Eötvös Collegium tagja volt. 1964-ben diplomázott, szakdolgozatát „A Koppány- és Kapos-völgy őskori települései” címmel írta. 1967-ben „A veszprémi járás őskori lelőhelyei” című disszertációjával egyetemi doktori, 1998-ban pedig PhD fokozatot szerzett. Diplomaszerezés után, 1964-ben első - és egyetlen -, munkahelye a Régészeti Kutató Csoport (később Intézet) lett, ahova már a topográfia keretében vették fel. Az Intézetben 1975-ben a topográfiai csoport vezetője lett. 2003-ban vonult nyugdíjba. Torma István a szakmai közéletben is fontos szerepet vállalt: évekig elnöke volt az Ásatási Bizottságnak, szerkesztőbizottsági tagja pedig az Acta Archaeologica Academiae Scientiarum Hungaricae című folyóiratnak, a Magyar Tudományos Akadémia régészeti közlönyének. Nyugdíjazása után évekig ellátta a Váci Múzeum Egyesület elnöki feladatait, amely múzeummal a topográfiai munkák során mélyült el a kapcsolata. Munkáját számos szakmai elismeréssel: 1981-ben Akadémiai díjjal, 1992-ben Kuzsinszky Bálint-emlékéremmel, 2010-ben Schönvisner István-díjjal jutalmazták, a topográfia 9. kötetét pedig Akadémiai nívódíjjal tüntették ki. Hetvenedik születésnapját a szakma a Magyar Nemzeti Múzeumban rendezett konferenciával, munkahelye pedig tisztelgő tanulmánykötettel ünnepelte.

Az országban elsőként ő azonosított középkori szántóföldnyomokat, a Tamásitól délre fekvő erdőben, az elpusztult Kospa falu határában. Szülővárosa, Tamási múltja kiemelten foglalkoztatta. A tamási vár történetét előbb a helyi gimnázium jubileumi évkönyvében írta meg, majd szakmai kiadványban is közölte. Papp István tamási esperes, helytörténész 2000-ben megjelent helytörténeti monográfiáját sajtó alá rendezte, 2015-ben pedig szerkesztette a Tanulmányok Tamási történetéből című tanulmánykötetet, amelybe az őskori fejezetet maga írta meg. Közreműködött a település várossá nyilvánításakor szükségessé vált címer megtervezésében is. Más, Tolna megyei települések régészeti emlékeivel is foglalkozott.

A városunknak tett több évtizedes önzetlen segítsége emlékéül szülővárosa - 85. születésnapjára -, emléktáblával állít méltó emléket.

Ezen emléktábla állításához kapcsolódó valamennyi szervezési feladatott Alapítványunk elvégezte. Az emléktábla külön ünnepség keretében került elhelyezésére a Kultúrák Háza emlékfalára.

Reméljük, hogy közös, városi, önkormányzati és családi összefogásunk méltó emléket állított városunk neves szülöttjének.

A 2025. év további főbb tevékenységei:

- a Présházmúzeum zárva tartási ideje alatt is rendszeresen ellenőriztük a kiállító-helyiségeket és a tárgyakat, az építményt. Egész évben folyamatosan karban tartottuk a présház környezetét;

- egész évben folyamatosan bővítettük a www.tamasihelytortenet.hu weboldalunkat. A több mint öt éves működtetés alapján - a látogatottsági adatok figyelembevételével -, megállapítható, hogy továbbra is komoly igény és érdeklődés mutatkozik a helytörténet megismerésének és kutatásának ezen új módjára vonatkozóan. Úgy gondoljuk, a honlap elérte létrehozásának célját: a helytörténet szakmai és tudás-anyagának - mindenki számára történő-, közkinccsé tételét.

Ezen kívül fontos és közvetlen kapcsolatot jelent a közeli és távoli nagyközönség és az Alapítvány között, melyet jól kiegészít a hozzá kapcsolódó facebook oldal is;

- az év folyamán tagjaink révén rendszeresen tartjuk a kapcsolatot a Tolna Megyei Egyed Antal Honismereti Egyesülettel, tájékoztatást nyújtva az Alapítványunk által végzett tevékenységünkről;

- előzőeken kívül az év során tovább folytattuk a működés adminisztratív feladatait is. Az Alapítvány minden munkatársa, tisztségviselői és a külső munkatársak (pénztáros, szakmai segítők) díjazás és költségtérítés nélkül látják el feladataikat.

Tamási, 2026. január 22.

Tamási Helytörténeti Alapítvány